

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จัดกิจกรรม “ร่วมกันทำความดีเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช : ปล่อยม้าน้ำ ๙๘๙ ตัวคืนสู่ทะเล”

โดย สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามัน

วันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

การจัดกิจกรรม “ร่วมกันทำความดีเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช : ปล่อยม้าน้ำ ๙๘๙ ตัวคืนสู่ทะเล” ในครั้งนี้เป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่พระองค์ทรงงานหนัก เพื่อประชาชนชาวไทย มานานกว่า ๗๐ ปี และถวายความอาลัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมงานวิจัยด้านการเพาะขยายพันธุ์สัตว์ทะเลหายากและการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ม้าน้ำ ซึ่งมาจากภาษากรีกโบราณ “hippo” หรือ “hippos” ที่แปลว่า “ม้า” และ “campus” ที่แปลว่า “สัตว์ประหลาดทะเล” โรมันและกรีกมีความเชื่อว่าเป็นพาหนะของโพไซดอนหรือเนปจูนเทพเจ้าแห่งท้องทะเล เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแรง ม้าน้ำเป็นปลากระดูกแข็งที่อาศัยอยู่ในทะเลจำพวกหนึ่ง มีอยู่เพียงสกุลเดียว คือ Hippocampus ม้าน้ำ (Seahorses) หรือจะเรียกให้ถูกต้องจริง ๆ ต้องเรียกว่า “ปลา ม้าน้ำ” มีรูปร่างลักษณะแตกต่างไปจากปลาชนิดอื่น ๆ กล่าวคือ มีกระดูกหรือก้างมาห่อหุ้มเป็นเกราะอยู่ภายนอกตัวแทนเกล็ด ส่วนของหางแทนที่จะเป็นครีบสำหรับว่ายน้ำไปมาอย่างปลาชนิดอื่น กลับมีหางยาวเหมือนสัตว์เลื้อยคลาน มีไว้เพียงเพื่อเกี่ยวยึดตัวเองกับพืชน้ำหรือปะการังในน้ำ มีครีบอกและมีครีบบางใสตรงเอวอีกครีบหนึ่งช่วยโบกพัดกระพือ โดยครีบทั้ง ๒ นี้จะโบกพัดด้วยความเร็วประมาณ ๒๐-๓๐ ครั้งต่อวินาที ทำให้เคลื่อนไหวไปมาได้อย่างช้า ๆ ซึ่งโดยปกติแล้วม้าน้ำมักจะว่ายน้ำเป็นไปในลักษณะขึ้น-ลง มากกว่าไปมาข้างหน้า-ข้างหลังเหมือนปลาชนิดอื่น โดยถือเป็นปลาที่ว่ายน้ำช้าที่สุดในโลกโดยว่ายน้ำได้เพียง ๐.๐๖ กิโลเมตรต่อชั่วโมงเท่านั้น ปากยื่นยาวคล้ายท่อไม่มีทวารม ตรงปลายมีที่เปิดใช้สำหรับดูดกินอาหารจำพวกแพลงก์ตอนและสัตว์น้ำขนาดเล็กๆ ถิ่นที่อยู่อาศัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อรูปลักษณะ และสีสันทนม้าน้ำโดยตรง เช่น ม้าน้ำที่อาศัยอยู่ในแนวปะการังมักมีหนามยาวบนลำตัว คล้ายก้านของปะการัง ม้าน้ำที่เกาะเกี่ยวกับกัลปังหาจะมีสีสันทนที่ฉูดฉาดที่เป็นสีเดียวกัน นอกจากนี้ม้าน้ำยังสามารถปรับเปลี่ยนสีสันทนม้าน้ำให้เป็นไปตามพฤติกรรมและอารมณ์ขณะนั้น ๆ อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนสีลำตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่ออำพรางตัวได้ด้วย

ม้าน้ำ ตัวผู้จะเป็นฝ่ายอุ้มท้อง โดยมีอวัยวะตรงบริเวณหน้าท้องคล้ายถุง ใช้สำหรับเก็บไข่และฟักเป็นตัว เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ม้าน้ำตัวผู้จะปรับเปลี่ยนสีของลำตัวเพื่อดึงดูดม้าน้ำตัวเมีย จากนั้นตัวผู้จะใช้หางโอบกอดตัวเมียพร้อมกับแอ่นท้องประกบกับท้องเข้าหากัน ตัวเมียจะออกไข่ใส่ลงในถุงหน้าท้องของตัวผู้ และม้าน้ำตัวผู้ก็จะปล่อยน้ำเชื้อเข้าผสมกับไข่และฟักเป็นตัวอ่อนภายในถุงหน้าท้อง โดยใช้เวลาฟักเป็นตัวประมาณ ๒ สัปดาห์ หรือ ๑ เดือนแล้วแต่ชนิด โดยจำนวนไข่ในแต่ละครั้งจะมีประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ ฟอง มากที่สุดคือ ๑,๕๐๐ ฟอง ตามแต่ชนิด มีระยะการตั้งท้องในแต่ละครั้งวันห่าง ๒๘-๓๐ วัน เมื่อคลอดลูก ม้าน้ำตัวผู้จะบีบกล้ามเนื้อส่วนท้องและพบลูกม้าน้ำทั้งหมดออกจากกระเปาะหน้าท้อง ม้าน้ำตัวผู้บางตัวเมื่อออกลูกในตอนเช้าพอถึงตอนค่ำก็สามารถอุ้มท้องใหม่ได้เลยทันที โดยม้าน้ำถือว่าเป็นปลาที่ออกลูกและแพร่ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว แต่จะมีเพียงไม่กี่ตัวเท่านั้นที่เจริญเติบโตจนกลายเป็นตัวเต็มวัยในเวลาต่อมา

ม้าน้ำมีพฤติกรรมแบบคู่เดียวตลอดทั้งชีวิต กล่าวคือ จะจับคู่อยู่กับเพียงตัวเดียว หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอันเป็นไปก็จะไม่หาคู่ใหม่อีก จึงได้รับการยกย่องให้เป็นสัญลักษณ์ของ “ความซื่อสัตย์” ต่อคู่ครอง

กิจกรรม “ร่วมกันทำความดีเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช : ปล่อยม้าน้ำ ๙๘๙ ตัวคืนสู่ทะเล” เป็นม้าน้ำที่ได้จากงานศึกษาวิจัยในโครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์และพืชทะเลเพื่อการฟื้นฟู ของศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามัน สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชื่อชนิดที่จะปล่อยในครั้งนี้ คือ ม้าน้ำหนามขอ หรือม้าน้ำหนามยาว หรือม้าน้ำมงกุฏ ชื่อในภาษาอังกฤษ คือ Thorny seahorse หรือ Spiny seahorse ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Hippocampus histrix* ที่ได้จากการเพาะขยายพันธุ์ในโรงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกลุ่มสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ โดยมีช่วงอายุตั้งแต่ ๓ เดือน ถึง ๑ ปี และเป็นตัวเต็มวัยพร้อมที่จะขยายพันธุ์ต่อไปในธรรมชาติได้

กิจกรรมร่วมกันทำความดีฯ ครั้งนี้ประกอบด้วย การจัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงงานให้กับประชาชนชาวไทย และภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยจะจัดตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๒ - วันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตลอดจนเปิดบริการให้เข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำภูเก็ต โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียม ในวันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. การจัดสถานที่ลงนามไว้อาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมทั้งมีการบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ และกิจกรรมเขียนข้อความ “หนึ่งความดีที่ทำเพื่อพ่อ” เพื่อร่วมกันสืบทอดพระราชปณิธานพระองค์ท่านสืบไป

สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ภูเก็ต
ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามัน
๕๑ หมู่ ๘ ถ.ศักดิเดช ต.วิชิต อ.เมือง จ.ภูเก็ต
โทร ๐ ๗๖๓๙ - ๑๑๒๖ โทรสาร ๐ ๗๖๓๙ - ๑๔๐๖
www.phuketaquarium.org